

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етнологія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність D3 «Менеджмент»

Галузь знань «D Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
управління соціокультурною діяльністю,
шоу-бізнесу та івентменеджменту
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етнологія
Викладач (-і)	к.і.н., доц. Солонець Ірина Федорівна
Контактний телефон викладача	+380957206374
E-mail викладача	iryna.solonets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Програма курсу передбачає короткий і змістовний аналіз схеми підготовки студентів згідно навчальної програми з курсу «Етнологія». Лекційні та семінарські заняття допоможуть студентам глибше засвоїти вузлові питання етнічного розмаїття світу, ознайомитися з історією етнологічної науки, оперувати науковою етнологічною термінологією, теоріями, концепціями, вивчити основи етнічних процесів, етнічних та етнополітичних конфліктів і шляхи їх врегулювання. На семінарських заняттях студенти оволодівають основами наукового дослідження, навчаються самостійно оцінювати етнічні процеси, висловлювати і аргументувати власні думки.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу полягає в тому, щоб сформувати у студентів знання про форми впливу людини, суспільства, держави на етнічні процеси і явища; формувати етнічну свідомість і культуру поведінки для гармонійного засвоєння цінностей свого народу і загальнолюдських здобутків; забезпечувати передачу етнокультурних традицій з покоління в покоління; запобігати поширенню етнічної упередженості й пересудів плекати культуру міжетнічного спілкування; синтезувати результати інших гуманітарних і природничих наук для глибокого і всебічного пізнання етнічної сфери життєдіяльності людського суспільства. Завданнями вивчення дисципліни «Етнологія» є теоретична та практична підготовка студентів напряму підготовки «Менеджмент соціокультурної діяльності» з питань: етапи становлення етнології як самостійної галузі знань; основи методології етнологічного дослідження; світові етнологічні школи, їх теорії та ідеї; класифікацію етносів, критерії, види та їх характеристику; – сучасний стан розробки теорії етносу, нації, етнічності; сутність процесів етнічного розмежування та згуртування; основні риси сучасних етнічних процесів в світі; сутність і типологію етнічних конфліктів; проблему співвідношення етнічного і культурного, етнічного і релігійного; значення звичаїв і ритуалів в житті того чи іншого представника етносу.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук. ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати	

цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК. 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК. 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК. 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК. 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК. 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК. 12. Здатність аналізувати й структурувати проблем організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК. 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК. 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН. 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН. 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН. 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН. 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН. 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та мультикультурності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	D3 «Менеджмент»	4	Вибірковий (цикл загальної підготовки)

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Становлення етнології як самостійної галузі знання	2	2	6
Тема 2. Методи і методологія в етнології	2	2	6

Тема 3. Історія світової етнологічної думки	2	2	6
Тема 4. Новітні теоретичні розробки сучасної етнології	2	2	6
Тема 5. Етнічна картина світу		2	6
Тема 6. Етнос. Нація. Етнічність		2	6
Тема 7. Теорія етносу і нації	2	2	8
Тема 8. Сучасні етнічні процеси		2	8
Тема 9. Етнічні конфлікти	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			

Загальна система оцінювання курсу	Форми контролю знань студентів: - поточний; - підсумковий семестровий (екзамен). Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (п. 8.3. Види контролю «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Наказ ректора № 417 від 03.07.2023 р.). 100-бальна шкала переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ECTS – A, B, C, D, E, FX, F). Загальні 100 балів включають: Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 50%). Контроль самостійної роботи дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу (оцінюється від 0 до 10 балів) та у формі есе (письмова робота в електронному вигляді) – (оцінюється від 0 до 5 балів). Загальна питома вага оцінки за контроль самостійної роботи – 15 %. Семестрова контрольна робота – дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу. Питома вага оцінки – 15%. Тестовий контроль проводиться двічі за семестр. Кожен з яких оцінюється у 10 балів. Загальна максимальна кількість балів, відповідно, 20. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті. Підсумковий семестровий контроль – сума балів поточного контролю, семестрової контрольної роботи та контролю самостійної роботи. Підсумковий семестровий контроль виносяться на останню академічну годину (практичне заняття) опанування курсу.	
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає певні теми завдань за тематикою курсу.	
Практичні заняття	Оцінюється у п'ятибальній шкалі Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються й множаться на коефіцієнт.	
Умови допуску до підсумкової контролю	Отримання інтегральних результатів до останнього заняття – 25 балів. Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими правилами.	
7. Політика навчальної дисципліни		
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок	

Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі)
Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, та інші, які за тематикою відповідають програмі навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О.О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я.С. Калакура, В.П. Коцур, М.Ф. Юрій. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. 432 с.; Книга 2. 536 с.
2. Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів. Т. 5. Поховально поминальні звичаї та обряди / гол. ред. Г. Скрипник; НАН України, ІМФЕ імені М.Т. Рильського. Київ: Вид-во ІМФЕ, 2020. 464 с.
Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів. Т. 9. Народна житлобудівна культура. Екологія та організація середовища проживання / голов. ред. Г. Скрипник; НАН України, ІМФЕ імені М.Т. Рильського. Київ: вид-во ІМФЕ, 2020. 944 с.
3. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.
4. Шаповал Л.І. Етнографія України: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Історія та археологія». Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2021. 198 с.
5. Хрящевська Л.М. Етнологія: навчальний посібник. Миколаїв: Видавець Румянцева Г.В., 2022. 305с.
6. Романенко, О. Поїздка в обидва кінці, або «Міф про неповернення» в східноєвропейській міграції. Народна творчість та етнологія. 2020. № 1 (383). С. 82–85.
7. Павлюк С. Енциклопедичний словник понять і термінів з етнології. Львів. 2020. 448 с.
8. Культурно-побутові традиції українців Волині: історико- етнологічні нариси : монографія. [В. Галайчук, М. Глушко, Р. Сілецький та ін.]. Львів, 2023.

9. Коломийчук О. Календарна обрядовість українців Бойківщини: осінньо-зимовий цикл (кінець XIX - 30-ті рр. XX ст.). Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2022. 376 с.
10. Мех Н.О. Етос українського народу: ціннісні домінанти культурного простору. Київ, 2022. 187 с.
11. Мушкетик Л. Г. Моральний канон української традиційної культури: за фольклорними джерелами. Київ-Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня "Рута", 2022. 752 с.
- Інформаційні ресурси:
1. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/255> – сайт Національної Бібліотеки В. Вернадського <http://chtyvo.org.ua/>
 2. LG – сайт світової періодики
 3. <https://uk.wikipedia.org/wiki/> – Вікіпедія
 4. Журнал «Народна творчість та етнологія» URL: <https://nte.etnolog.org.ua/>
 5. Етнографія. Ін-т фольклористики та етнології ім. М. мистецтвознавства, Т. Рильського. URL: <http://ethnography.org.ua/>
 6. Інститут історії України НАН України URL: <http://history.org.ua/uk>

Солонець І.Ф. – к.і.н., доцент, доцент кафедри етнології і археології, начальник навчально-методичного відділу Карпатського національного університету ім. В. Стефаника